

وديعه آل محمد فاطمه معصومه سلام الله عليها

محمد صادق انصاري زنجاني

فهرست:

وديعه آل محمد فاطمه معصومه سلام الله عليها
مقدمه
سالروز ميلاد حضرت معصومه سلام الله عليها
زندگاني حضرت معصومه السلام الله عليها
ولادت
سفر خراسان
همراهان حضرت معصومه سلام الله عليها
بيماري حضرت
استقبال از حضرت معصومه سلام الله عليها
وفات و مراسم دفن
مقام حضرت معصومه سلام الله عليها
لقب "معصومه"
بهشت پاداش زيارت او
برابري زيارت او با زيارت امام رضا عليه السلام
فرزند امام
خواهر امام
عمه امام
لقب فاطمه كبري
روايات نقل شده از حضرت معصومه سلام الله عليها
معجزات حضرت معصومه سلام الله عليها
شفاي مريض
نجات گمشده
آمدن امام زمان به زيارت حضرت معصومه سلام الله عليها
مدح حضرت معصومه سلام الله عليها (۳۲)
تاريخچه حرم مطهر
گنبد مطهر
صحن هاي حرم
داخل حرم
ضريح مطهر
محراب حضرت معصومه سلام الله عليها
فضيلت شهر قم
امام زاده هاي هاي قم
امامزاده هاي بدون واسطه
امامزاده هاي با واسطه
زيارتنامه حضرت معصومه با ترجمه

چکیده ای از معانی زیارتنامه
ب - دعاهای مربوط به آخرت:
ترجمه زیارتنامه حضرت معصومه سلام الله علیها
ودیعه آل محمد فاطمه معصومه سلام الله علیها
بانوی ناشناخته خاندان پیامبر در ایران
زندگانی و مقام و معجزات حضرت، و تاریخچه حرم مطهر
و شهر قم و امامزاده های قم، و زیارتنامه حضرت با ترجمه
مقدمه

بسم الله الرحمن الرحيم
از آنجا که زائرین محترم حضرت معصومه سلام الله علیها و نیز مجاورین با استفاده از
فرصت های کوتاه می خواهند یکدوره چکیده از تاریخچه آستانه مقدسه حضرت معصومه
سلام الله علیها و شهر مقدس قم را بدانند،
و نیز معرفت به مقام حضرت و ثواب زیارت او، و مفاهیم گنجانیده شده در زیارت نامه از
لوازم اساسی يك زیارت با معنویت است،
لذا این نوشته تألیف گردید تا عرض ارادت به ساحت اقدس حضرت فاطمه معصومه سلام
الله علیها و باعث شوق و رغبت برای مطالعه کتابهای مفصل در این موضوع باشد.
امیدوارم این عریضه ناقابل مورد قبول درگاه این بانوی بزرگ اسلام قرار گیرد.
سالروز میلاد حضرت معصومه سلام الله علیها
قم - اول ذیقعدة ۱۴۱۳
محمد صادق انصاری

زندگانی حضرت معصومه السلام الله علیها
با توجه به اینکه از زندگانی حضرت معصومه سلام الله علیها فقط چند فراز تاریخی بدست
ما رسیده به ذکر همانها اکتفا می کنیم.
ولادت

پدر بزرگوار حضرت معصومه سلام الله علیها امام هفتم حضرت موسی بن جعفر علیه
السلام و مادرش طبق شواهدی جناب نجمه مادر امام رضا علیه السلام است (۱).
ولادت حضرت فاطمه معصومه سلام الله علیها در مدینه منوره اول ماه ذی قعدة سال ۱۷۳
هجری قمری بوقوع پیوست است (۲)
چنانچه آقای نجم المالك مصباح در استخراج ۱۳۴۷ گفته: ولادت حضرت معصومه سلام
الله علیها اول ذی قعدة بوده است (۳).

سفر خراسان
از بزرگان اهل قم نقل شده که وقتی مأمون امام رضا علیه السلام را از مدینه به مرو طلب
کرد یکسال بعد از آن خواهرش حضرت فاطمه معصومه سلام الله علیها به اشتیاق دیدار
برادر از مدینه بسوی مرو حرکت کرد (۴).
بیماری حضرت

هنگامیکه آن حضرت به ساوه رسید مخالفین اهل بیت علیهم السلام با خبر شدند و در صدد
آزار آنان برآمده جنگ نمودند تا همه برادرها و برادرزاده های حضرت معصومه سلام الله
علیها شهید شدند، که عده کشته شدگان ۲۳ نفر مرد بودند.
اهالی قم با خبر شده بكمك شتافتند، ولی وقتی رسیدند که همه مردها شهید شده بودند. از
طرفی حضرت معصومه سلام الله علیها در اثر حزن و اندوه بسیار از مصیبت وارده
مریض شد (۶).

در آن زمان مردم ساوه سنی متعصب بودند و نسبت به خاندان علوی کینه می ورزیدند، لذا حضرت سؤال فرمودند: بین ما و قم چقدر فاصله است؟ عرض کردند: ده فرسخ. فرمود: مرا به قم ببرید زیرا از پدرم شنیدم که فرمود: "شهر قم مرکز شیعیان ما می باشد" (۷).

حضرت معصومه سلام الله علیها در ۲۳ ربیع الاول سال ۲۰۱ هجری قمری وارد قم شده و به خواهش موسی بن خزرج بن سعد اشعری که از بزرگان قم بود، منزل ایشان را به قدوم خود منور ساختند.

استقبال از حضرت معصومه سلام الله علیها

طبق اخبار صحیح هنگامیکه خبر ورود حضرت فاطمه معصومه سلام الله علیها به قم رسید، اشراف قم و پیشاپیش آنها موسی بن خزرج به استقبال آمدند، و هنگام ورود حضرت معصومه سلام الله علیها زمام شترش را موسی بن خزرج گرفته و تا منزلش آنرا بدوش می کشید (۸).

عده زیادی سواره و پیاده در اطراف محل حمل دختر پیغمبر براه افتادند، و زنان و مردان قم با قربانی های بسیار مقدمش را گرامی داشتند (۹).

وفات و مراسم دفن

حضرت در منزل موسی بن خزرج هفده روز ماند، تا در دهم ماه ربیع الثاني سال ۲۰۱ هجری قمری در شهر قم وفات یافت.

بنابر این نقل و با در نظر گرفتن سال تولد حضرت، مدت عمر شریفش ۲۷ سال و چهار ماه و ده روز بوده است و هنگام شهادت پدر بزرگوارش ۸ ساله بوده است (۱۰).

هنگامیکه حضرت فاطمه معصومه سلام الله علیها وفات نمود او را غسل داده کفن کردند و سپس به قبرستان بابلان حمل شد و بر در سردابی که برایش کنده شده بود گذارده شد. در اینجا آل سعد اختلاف کردند که چه کسی حضرتش را به سرداب پائین ببرد، تا بالآخره همه بر خادمی که پیرمردی صالح بنام قادر بود اتفاق کردند.

هنگامیکه بدنبال او فرستادند دو سوار نقابدار را دیدند که از جانب ریگزار به سوی آنان می آیند. وقتی نزدیک جنازه رسیدند پیاده شده بر جنازه حضرت نماز گذاردند، و سپس وارد سرداب شده و جنازه را پائین برده و در آنجا دفن کردند. آنگاه خارج شدند و بدون اینکه با کسی صحبت کنند سوار شده و رفتند و کسی ندانست آنها کیستند (۱۱).

مقام حضرت معصومه سلام الله علیها
لقب "معصومه"

بالاترین مقامی که برای حضرتش می باشد صفت عصمت (۱۲) اوست و این مسئله از دو مورد استفاده می شود: ۱- امام رضا علیه السلام فرمود: هر که "معصومه" را در قم زیارت کند مانند کسی است که مرا زیارت کرده است (۱۳). ۲- سیره مستمره بین علما و مؤمنین تا ائمه علیهم السلام که لقب "معصومه" به آنحضرت داده اند.

بهشت پاداش زیارت او

۱- امام صادق علیه السلام فرمود: "زیارت او (حضرت معصومه سلام الله علیها) با بهشت برابر می کند". یعنی زائرش به بهشت می رود (۱۴).

۲- امام رضا علیه السلام فرمود: "هر که او را با شناخت حقیقت زیارت کند بهشت سزاوار اوست" (۱۵).

۳- امام رضا علیه السلام فرمود: "هر که او را زیارت کند بهشت سزاوار اوست" (۱۶).

۴- امام جواد علیه السلام فرمود: "هر که قبر عمه ام را در قم زیارت کند به بهشت خواهد رفت" (۱۷). شفاعت حضرت معصومه سلام الله علیها

امام صادق علیه السلام فرمود: "... به شفاعت او (حضرت معصومه سلام الله علیها) شیعیانم داخل بهشت می شوند" (۱۸).

برابری زیارت او با زیارت امام رضا علیه السلام
امام رضا علیه السلام فرمود: "هر که معصومه را در قم زیارت کند مانند کسی است که مرا
زیارت کرده است" (۱۹). شرافت نسبی حضرت معصومه سلام الله علیها
فرزند امام

۱- امام صادق علیه السلام فرمود: "...در قم بانویی از فرزندان من بنام فاطمه از دنیا
خواهد رفت" (۲۰).

۲- در قسمتی از زیارت نامه آمده است: "...سلام بر تو ای دختر ولی خدا".
خواهر امام

در قسمتی از زیارت نامه آمده است: "...سلام بر تو ای خواهر ولی خدا".
عمه امام

۱- امام جواد علیه السلام فرمود: "هر که قبر عمه ام را در قم زیارت کند بهشت سزاوار
اوست" (۲۱). ۲- در قسمتی از زیارت نامه آمده است: "...سلام بر تو ای عمه ولی خدا".
لقب فاطمه کبری

در خانواده حضرت موسی بن جعفر علیه السلام حضرتش را بعنوان "فاطمه کبری"
یعنی "فاطمه بزرگ" می خواندند (۲۲)

روایات نقل شده از حضرت معصومه سلام الله علیها

۱- حضرت فاطمه معصومه سلام الله علیها از فاطمه دختر امام صادق علیه السلام از
فاطمه دختر امام باقر علیه السلام از فاطمه دختر امام سجاد علیه السلام از فاطمه و سکینه
دختران امام حسین علیه السلام از ام کلثوم دختر فاطمه زهرا سلام الله علیها از فاطمه زهرا
سلام الله علیها نقل می کند که فرمود: آیا فراموش کردید کلام رسول خدا صلی الله علیه و
آله و سلم را در غدیر خم که فرمود: "هر که را من مولای اویم علی ملائی اوست" (۲۳).
و کلام دیگرش که فرمود: "تو نسبت به من همانند هارون نسبت به موسی هستی" (۲۴).

۲- حضرت فاطمه معصومه سلام الله علیها از فاطمه دختر امام صادق علیه السلام از
فاطمه دختر امام باقر علیه السلام از فاطمه دختر امام سجاد علیه السلام از فاطمه دختر امام
حسین علیه السلام از زینب دختر امیرالمؤمنین علیه السلام از حضرت فاطمه زهرا سلام
الله علیها نقل می کند که فرمود: "همانا هر که با محبت آل محمد بمیرد شهید مرده
است" (۲۵).

۳- حضرت فاطمه معصومه سلام الله علیها از فاطمه دختر امام صادق علیه السلام از
فاطمه دختر امام باقر علیه السلام از فاطمه دختر امام سجاد علیه السلام از فاطمه دختر امام
حسین علیه السلام از ام کلثوم دختر امیرالمؤمنین از فاطمه زهرا سلام الله علیها نقل می کند
که پیامبر صلی الله علیها و آله و سلم فرمود: هنگامیکه مرا به آسمان بردند داخل بهشت
شدم در آنجا قصری از در سفید میان خالی دیدم که دارای دری بود زینت شده با در و
یاقوت و بر آن در پرده ای آویخته بود.

من سرم را بلند کردم، دیدم بر در نوشته است: "لا اله الا الله، محمد رسول الله، علیه ولی
القوم"، یعنی: "خدائی جز خدای یگانه نیست، محمد رسول خداست، علی ولی و صاحب
اختیار مردم است"، و بر پرده نوشته شده بود: "به به، کیست مثل شیعیان علی؟"

داخل شدم، در آنجا قصری از عقیق سرخ میان خالی دیدم که دری داشت از نقره که به
زبرجد سبز زینت شده بود و بر آن در نیز پرده ای آویخته شده بود. سرم را بلند کردم،
دیدم بر در نوشته شده: "محمد رسول خداست علی وصی مصطفی است" و بر پرده نوشته
شده: "بشارت بده شیعیان علی را بحلال زادگی".

داخل شدم، قصری از زبرجد سبز میان خالی دیدم که بهتر از آن ندیده بودم، این قصر دری داشت از یاقوت سرخ که با لؤلؤ زینت شده بود و بر آن در پرده ای آویخته شده بود، سرم را بلند کردم دیدم بر پرده نوشته شده: "شیعیان علی رستگارانند".

گفتم: ای حبیبم جبرئیل! این قصر از آن کیست؟ گفت: از آن پسر عمو و جانشین تو علی بن ابیطالب است. و همه مردم در روز قیامت برهنه و پای برهنه محشور می شوند مگر شیعیان علی. و همه مردم را باسم مادرشان صدا می زنند مگر شیعیان علی که باسم پدرانیشان صدا زده می شوند.

گفتم: حبیبم جبرئیل! چرا چنین خواهد بود؟! گفت: چون اینها علی را دوست دارند، لذا حلال زاده اند (۲۶).

۴- حضرت فاطمه معصومه سلام علیها هنگامیکه در ساوه مریض شده به اطرافیانش فرمود: مرا به قم ببرید زیرا از پدرم شنیدم که فرمود: "شهر قم مرکز شیعیان ما می باشد" (۲۷).

معجزات حضرت معصومه سلام الله علیها

با توجه به اینکه شفای مریضان و قضای حوائج مردم ببرکت آستانه مقدسه حضرت معصومه سلام الله علیها بیش از حد ضبط و نگارش است و مسلماً اکثر آنها اصلاً ثبت نشده و کسی از آنها اطلاع ندارد. بعنوان تیمن و تبرک بذکر سه مورد اکتفا می شود. *گرچه "معجزه" یکی از افتخارات شیعه بداشتن چنین موالیان صاحب نفوذ در نظام تکوینی کبریائی حق تعالی است، ولی باید دانست که مقام بزرگان دین ما و تمامی اهل بیت عصمت و طهارت که آبرومندان دستگاه خداوندی (با حفظ درجات) اند بالاتر از چند معجزه و خارق العاده است و ما به آنان با نظر والاتری می نگریم.

هر شیعه و محبی چه در دنیا و چه در آخرت در تلاش برای تقرب و نزدیکی به این موالیان برای تقرب و عزت و سربلندی در پیشگاه حق تعالی است. *در زمان قدیم هنگام بروز معجزه نقاره خانه حرم را برای اعلام معجزه بصدا در می آوردند (۲۸).

شفای مریض

یکی از خدام حرم نقل می کند: عموی من بمرضی مبتلا بود بحدی که انگشتهای او سیاه شده بود. اطباء از معالجه اش عاجز و جراحان اتفاق نمودند که فردا باید عمل شود. او گفت: حال که تصمیم بر عمل دارید امشب مرادر حرم تنها بگذارید. او را بحرم برده درها را بستند و او در پای ضریح تنها مانده تا صبح گریه و ناله می کرد، نزدیک صبح خدام شنیدند صدا می زند در را باز کنید که حضرت مرا شفا داد، وقتی در را باز کردند با روئی خندان چنین گفت: در خواب دیدم بانوی مجلله ای آمد و فرمود: چرا ناراحتی؟ جریان مرض را گفتم و عرض کردم: یا شفا یا مرگ از خدا می خواهم. حضرت گوشه مقنعه خود را چند مرتبه بپای من مالید و فرمود: ترا شفا دادیم. عرض کردم: شما کیستید؟ فرمود: مرا نمیشناسی و حال آنکه از خدام من هستی؟ من فاطمه دختر موسی بن جعفرم (۲۹).

نجات گمشده

خادم و کلید دار حرم و مکبر مرحوم آقای روحانی که از علماء و امام جماعت مسجد امام حسن عسگری علیه السلام بوده می گوید: شبی از شبهای سرد زمستان در خواب حضرت معصومه سلام الله علیها را دیدم که فرمود: بلند شو و بر سر منارها چراغ روشن کن. من از خواب بیدار شدم ولی توجهی نکردم. مرتبه دوم همان خواب تکرار شد و من بی توجهی کردم. در مرتبه سوم حضرت فرمود: مگر نمی گویم بلند شو و بر سر مناره چراغ روشن

کن! من هم از خواب بلند شده بدون آنکه علت آنرا بدانم در نیمه شب بالای مناره رفته و چراغ را روشن کردم و برگشته خوابیدم.

صبح بلند شدم و دربهای حرم را باز کردم و بعد از طلوع آفتاب از حرم بیرون آمدم. با رفقایم کنار دیوار و زیر آفتاب زمستانی نشسته صحبت می کردیم که متوجه صحبت چند نفر زائر شدم که بیکدیگر می گویند: معجزه و کرامت این خانم را دیدید! اگر دیشب در این هوای سرد و با این برف زیاد چراغ مناره حرم این خانم روشن نمی شد ما هرگز راه را نمی یافتیم و در بیابان هلاک می شدیم.

خادم می گوید: من نزد خود متوجه کرامت و معجزه حضرت و نهایت محبت و لطف او به زائرینش شدم (۳۰).

آمدن امام زمان به زیارت حضرت معصومه سلام الله علیها آقای سید عبدالرحیم نقل کرده که شبی خواب دیدم: در قبرستان بزرگ قم جمعیت زیادی می باشند و شخص بزرگوار از زیر بازارچه سوار بر اسبی بیرون آمد و شخص دیگری عقب او می آید. ناگهان شنیدم کسی می گفت: "این حضرت حجه علیه السلام می باشد". حضرت بر در صحن تشریف آورده پیاده شدند و وارد حرم گردیدند من نیز بدنبال حضرت وارد حرم شدم و بغیر من کسی در حرم نبود.

حضرت صاحب الامر علیه السلام بالای سر حضرت معصومه سلام الله علیها تشریف آورده مشغول زیارت شدند، و پس از زیارت از حرم خارج شده و رفتند (۳۱).

تاریخچه حرم مطهر

حرم مطهر حضرت معصومه سلام الله علیها بعد از دفن آن حضرت به ترتیب زیر بنا شده و بعدها مجددا ساخته و تغییر داده شده است.

گنبد مطهر

۱- گنبد اول:

بر سر تربت او از بوریا سایه بان ساخته بودند تا آنگاه که حضرت زینب سلام الله علیها دختر امام جواد علیه السلام قبه ای بر سر تربت او بنا نهاد (۳۳). در سال ۴۱۳ مرقد مطهر حضرت معصومه سلام الله علیها با خشتهای کاشی زیبا آراسته گردید (۳۴)

۲- گنبد دوم: در سال ۵۲۹ هجری قمری گنبد دوم ساخته شد (۳۵).

۳- گنبد سوم:

گنبد دوم را در سال ۹۲۵ هجری قمری خراب کرده، گنبد دیگری ساختند. که روی آن کاشی معرق بوده است (۳۶).

۴- گنبد چهارم:

در سال ۱۲۱۸ هجری قمری گنبد سوم را خراب کرده و گنبد کنونی را ساختند که روی آن به خشتهای زرین (با روکش طلا) مزین است و طبق آنچه گفته اند دوازده هزار خشت زرین در گنبد بکار رفته است (۳۷).

صحن های حرم

۱- صحن کوچک (صحن عتیق):

شامل ایوان طلا با دو مناره که گلدسته های آنها نیز طلاست و در گوشه صحن مهمانخانه حضرت می باشد.

مقابل ایوان نقاره خانه حضرت است که سقف آن از بیرون طلا کاری شده است.

۲- صحن بزرگ:

دارای ایوان عظیم و باشکوه آینه است. این ایوان که تماماً آئینه کاری است و با ستونهای سنگی بلند و با عظمتی استوار است زیبایی خاصی به صحن حرم مطهر داده است.

این صحن دو گلدسته با عظمت دارد، و نیز حوض وسیعی که زینت بخش صحن است.

داخل حرم

۱- شامل رواقهاي حرم است که به زیر گنبد راه دارد، و اخيرا توسعه داده شده است.
۲- مسجد وسیع و با شکوه بالاسر.

۳- در جهت قبله مسجد با عظمت طباطبائي(موزه) است که ستونهاي متعدد و جالب آن نگهدار گنبد بزرگ و زیبایی آن اند. این مسجد قبلا صحن زنانه بوده و ادامه آن تا مقابل درب پیش رو صحن بوده است.

۴- در سالهاي اخير در کنار مسجد طباطبائي مسجد باشکوه دیگری بنا نهاده اند که قبلا صحن موزه بوده است.

۵- زیر گنبد که اخيرا توسعه داده شده تماما مانند رواقها و مسجدها آئینه کاری و کاشي کاری و یا گچبري هاي بسيار زیبا و ذي قيمت مي باشد.

ضريح مطهر

براي مرقد مطهر حضرت معصومه سلام الله عليها ۳ ضريح ساختند:

۱- ضريح فولاد که در زمان شاه عباس ساخته شد (۳۹).

۲- ضريح نقره که قبل از ضريح فعلي بوده است.

۳- ضريح فعلي که ضريح سوم است. در سال ۱۳۲۸ هجري قمری ساخته شده و تماما نقره است و قسمت بالاي آن آب طلا داده شده است.

تأمین نقره آن به این صورت بوده که از ضريح قبلي پنجاه هزار منقال نقره خالص در آمد و موازي چهل و سه هزار منقال نقره دیگر از خزانه مبارکه بیرون آورده به آن اضافه کردند و ضريح کنونی را ساختند (۴۰).

محراب حضرت معصومه سلام الله عليها

محراب عبادت حضرت معصومه سلام الله عليها که در مدت اقامت کوتاهش در قم آنجا مشغول عبادت بوده امروزه در قم بنام "بیت النور" در نزدیکی حرم مطهر در محلي بنام میدان میر مشهور مي باشد (۴۱).

فضیلت شهر قم

روایت در فضیلت شهر قم و اهل آن زیاد است که ما به چند مورد آن اکتفا مي کنیم:

۱- امام صادق علیه السلام فرمود: "تربت قم مقدس است و اهل آن از ماست و ما از آنهايم" (۴۲).

۲- امیر المؤمنین علیه السلام فرمود: "صلوات و درود خدا بر اهل قم، و رحمت خداوند بر اهل قم" (۴۳).

۳- امام رضا علیه السلام فرمود: "بهشت هشت در دارد یکی از آنها براي اهل قم است. خوشا بحال آنان، خوشا بحال آنان، خوشا بحال آنان" (۴۴).

۴- از امام معصوم علیه السلام که فرمود: "اگر قمي ها نبودند دين ضایع مي شد" (۴۵).

۵- امام صادق علیه السلام فرمود: "...سلام خدا بر اهل قم، خداوند شهرشان را از باران سیراب کند، برکات را بر آنان نازل کند، و بدی هایشان را به خوبی مبدل کند. آنها اهل رکوع و سجود و قیام(عبادت) اند. آنها فقیهان و عالمان بافهم اند. آنها اهل درك سخنان امامان و روایات بوده و خدا را نیکو عبادت مي کنند" (۴۶).

*نکته: منظور از اهل قم چنانچه از روایات ذکر شده هم روشن مي شود کسانی هستند که قدر و منزلت این تربت مقدس را شناخته خود را اهل آن گردانند، یعنی هر چه بیشتر سعی در آشنائی با دین خدا و تقوي و تقرب به اهل بیت داشته باشند، نه هر که ساکن قم باشد اهل قم است.

امام زاده هاي هاي قم

امامزاده هاي در جوار حضرت معصومه سلام الله عليها

- ۱- قبر ام محمد دختر موسی بن جعفر علیه السلام.
- ۲- قبر میمونه دختر موسی بن جعفر علیه السلام. (۴۷)
امامزاده های بدون واسطه
- ۱- امامزاده موسی مبرقع: فرزند امام جواد علیه السلام، (خیابان آذر).
- ۲- امامزاده حمزه: فرزند امام موسی بن جعفر علیه السلام، (خیابان آذر).
- ۳- امامزاده احمد: فرزند امام موسی بن جعفر علیه السلام، (خیابان آذر).
- ۴- علی بن جعفر: فرزند امام صادق علیه السلام، (خیابان چهارمردان).
امامزاده های با واسطه
- ۱- امامزاده ابراهیم:
فرزند احمد بن موسی بن جعفر علیه السلام، (خیابان چهارمردان).
- ۲- امامزاده اسماعیل:
فرزند با واسطه امام صادق علیه السلام، (تزدیک مسجد رضائیه).
چهل اختران (در خیابان آذر) که در آن هجده صورت قبر است که ۹ نفر از مدفونین در آن
معلوم است بنامهای:
- ۳- موسی:
اولاد با واسطه موسی بن جعفر علیه السلام.
- ۴- فرزند موسی:
از اولاد با واسطه موسی بن جعفر علیه السلام.
- ۵- محمد
از با واسطه امام جواد علیه السلام.
- ۶- زینب:
دختر موسی مبرقع فرزند موسی بن جعفر علیه السلام.
- ۷- فاطمه:
دختر با واسطه امام جواد علیه السلام.
- ۸- بریهه:
از دختران با واسطه موسی مبرقع فرزند امام موسی بن جعفر علیه السلام.
- ۹- احمد:
از اولاد با واسطه امام جواد علیه السلام.
- ۱۰- ام سلمه:
از دختران با واسطه امام جواد علیه السلام.
- ۱۱- ام کلثوم:
از دختران با واسطه امام جواد علیه السلام.
و اسامی دیگر معلوم نیست.
- ۱۲- امامزاده زید:
از اولاد با واسطه امام زین العابدین علیه السلام، (خیابان آذر).
- ۱۳- سلطان محمد شریف:
از اولاد با واسطه امام زین العابدین علیه السلام، (خیابان چهارمردان).
- ۱۴- امامزاده احمد:
از اولاد با واسطه امام صادق علیه السلام، (دروازه قلعه).
- ۱۵- امامزاده ناصرالدین:
از اولاد با واسطه امام مجتبی علیه السلام، (چهارراه بازار).
- ۱۶- امامزاده حارث یا احمد:

- از اولاد با واسطه امام زين العابدين عليه السلام، (خیابان خاکفرج).
 ۱۷- امامزاده ابراهيم و امامزاده محمد:
 از اولاد با واسطه امام موسي بن جعفر عليه السلام، (خیابان شاه ابراهيم).
 ۱۸- امامزاده جعفر
 از اولاد با واسطه امام موسي بن جعفر عليه السلام، (خیابان شاه ابراهيم).
 ۱۹- سيد معصوم:
 از اولاد با واسطه امام زين العابدين عليه السلام، (خیابان شاه ابراهيم).
 ۱۹- سيد معصوم:
 از اولاد با واسطه امام زين العابدين عليه السلام، (خیابان شاه ابراهيم).
 ۲۰- امامزاده عبدالله:
 از اولاد با واسطه امام زين العابدين عليه السلام، (خیابان شاه ابراهيم).
 ۲۱- امامزاده سيد علي:
 از اولاد با واسطه حضرت عباس عليه السلام، (آخر خیابان باجك).
 ۲۲- امامزاده ابو احمد:
 از اولاد با واسطه محمد حنيفه فرزند اميرالمؤمنين عليه السلام، (آخر خیابان باجك).
 ۲۳- چهار امامزاده:
 از اولاد با واسطه امام زين العابدين، (خیابان آذر بيرون دروازه ري).
 ۲۴- امامزاده هاي و مهدي و ناصرالدين:
 از اولاد با واسطه امام زين العابدين، (در جمکران قم).
 ۲۵- امامزاده جعفر قریب:
 از اولاد با واسطه امام موسي بن جعفر عليه السلام، (نزدیک جمکران سر راه کاشان).
 ۲۶- امامزاده جمال:
 از اولاد با واسطه امام موسي بن جعفر عليه السلام، (نزدیک جمکران سر راه کاشان).
 ۲۷- امامزاده شاه جمال معروف:
 از اولاد با واسطه امام موسي بن جعفر عليه السلام، (در راه اراك بيرون شهر).
 ۲۸- امامزاده علي موسي رضا:
 از اولاد با واسطه امام موسي بن جعفر عليه السلام، (بيرون دروازه ري).
 ۲۹- امامزاده علي رضا:
 از اولاد با واسطه امام موسي بن جعفر عليه السلام، (بالتر از مسجد جمکران).
 ۳۰- امامزاده شاه طيب و طاهر:
 از اولاد با واسطه امام موسي بن جعفر عليه السلام، (يكفرسخ بيرون از دروازه ري) (۴۸).
 زیارتنامه حضرت معصومه با ترجمه
 چکیده اي از معاني زیارتنامه
 براي هر زائري بهتر است چکیده اي از مفاهيمي که در زیارتنامه آمده است بداند لذا
 خلاصه اي از زیارتنامه براي توجه بیشتر در اینجا مي آوريم:
 ۱- سلام بر انبياء اولوالعزم بصورت غائب و با ذکر مقام آنها.
 ۲- سلام بر چهارده معصوم عليه السلام بصورت خطاب بجز حضرت ولي عصر عليه
 السلام که به صورت غائب آمده و با ذکر اوصاف خاص آنها.
 ۳- سالم بر حضرت معصومه سلام الله عليها با ذکر مقام و منزلت حضرت.
 ۴- دعاهاي پس از سلام تا آخر زیارت که داراي دو جنبه است:
 الف - دعاهاي مربوط به دنيا:
 ۱- طلب سرور و فرج اهل بيت عليهم السلام.

- ۲- درخواست سلب نشدن معرفت اهل بیت علیهم السلام.
 - ۳- تقرب و نزدیکی به خداوند با محبت به اهل بیت علیهم السلام و برائت از دشمنانشان.
 - ۴- تسلیم در مقابل خداوند.
 - ۵- یقین به آنچه پیامبر صلی الله علیها و آله و سلم آورده است.
 - ۶- طلب رضای خدا و در نظر گرفتن آخرت در اعمال.
 - ۷- عاقبت بخیری.
 - ۸- طلب اجابت و قبول دعاها و اعمال.
- ب - دعاهای مربوط به آخرت:

- ۱- آشنائی و همجواری در بهشت با اهل بیت علیهم السلام.
- ۲- محشور شدن در قیامت جزء پیروان پیامبر و اهل بیت علیهم السلام.
- ۳- ورود به حوض کوثر و نوشیدن از آب آن بدست امیرالمؤمنین علیه السلام.
- ۴- طلب شفاعت حضرت معصومه سلام الله علیها برای ورود به بهشت. متن زیارتنامه حضرت معصومه سلام الله علیها

حدث علي بن ابراهيم عن ابيه سعد عن علي بن موسي الرضا عليها السلام، قال: قال: يا سعد، عندكم لنا قبر! قلت: جعلت فداك، قبر فاطمة بنت موسي عليها السلام! قال: نعم، من زارها عارفا بحقها فله الجنة: فاذا رأيت القبر فقم عند رأسها مستقبل القبلة، فكبر اربعا و ثلاثين تكبيرة و سبح ثلاثا و ثلاثين نسيحة و احمد الله ثلاثا و ثلاثين تحميدة، ثم قال (٤٩):

ترجمه

علي بن ابراهيم از پدرش از سعد از امام علي بن موسي الرضا عليهما لسلام نقل مي کند که فرمود: اي سعد، ما نزد شما قبري داريم! عرض کردم فدایت شوم، قبر فاطمه دختر امام موسي عليهما السلام را مي فرمائي؟ فرمود: آري، هر که او را با معرفت بحفش زیارت کند بهشت سزاوار اوست. هرگاه (بحرم مشرف شده و) قبر را دیدي بالاي سر (حضرت) رو بقبله بایست و سي و چهار مرتبه "الله اکبر" و سي و سه مرتبه "سبحان الله" و سي و سه مرتبه "الحمد لله" بگو، سپس بگو:

"السَّلَامُ عَلَيَّ أَدَمَ صِفْوَةَ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيَّ نُوحَ نَبِيِّ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيَّ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلَ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيَّ مُوسَى كَلِيمَ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيَّ عِيسَى رُوحَ اللَّهِ. السَّلَامُ عَلَيْنِكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْنِكَ يَا خَيْرَ خَلْقِ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْنِكَ يَا صَفِيَّ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْنِكَ يَا مُحَمَّدَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ خَاتَمَ النَّبِيِّينَ ، السَّلَامُ عَلَيْنِكَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ وَصِيَّ رَسُولِ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْنِكَ يَا فَاطِمَةَ سَيِّدَةَ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ ، السَّلَامُ عَلَيْنِكُمَا يَا سِبْطِيَّ نَبِيَّ الرَّحْمَةِ وَ سَيِّدِيَّ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ ، السَّلَامُ عَلَيْنِكَ يَا عَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ سَيِّدَ الْعَابِدِينَ وَ فِرَّةَ عَيْنِ النَّاطِرِينَ ، السَّلَامُ عَلَيْنِكَ يَا مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ يَا قِرَّ الْعِلْمِ بَعْدَ النَّبِيِّ ، السَّلَامُ عَلَيْنِكَ يَا جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ الصَّادِقَ الْبَارَّ الْأَمِينَ ، السَّلَامُ عَلَيْنِكَ يَا مُوسَى بْنَ جَعْفَرَ الطَّاهِرَ الطُّهْرَ ، السَّلَامُ عَلَيْنِكَ يَا عَلِيَّ بْنَ مُوسَى الرَّضَا الْمُرْتَضَى ، السَّلَامُ عَلَيْنِكَ يَا مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ النَّقِيِّ ، السَّلَامُ عَلَيْنِكَ يَا عَلِيَّ بْنَ مُحَمَّدٍ النَّقِيِّ النَّاصِحِ الْأَمِينَ ، السَّلَامُ عَلَيْنِكَ يَا حَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ ، السَّلَامُ عَلَيْنِكَ عَلَيَّ الْوَصِيِّ مِنْ بَعْدِهِ ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ نُورِكَ وَ سِرَاجِكَ وَ وَلِيِّ وَلِيِّكَ وَ وَصِيِّ وَصِيِّكَ وَ حُجَّتِكَ عَلَيَّ خَلْقِكَ .

السَّلَامُ عَلَيْنِكَ يَا بِنْتَ رَسُولِ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْنِكَ يَا بِنْتَ فَاطِمَةَ وَ خَدِيجَةَ ، السَّلَامُ عَلَيْنِكَ يَا بِنْتَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ ، السَّلَامُ عَلَيْنِكَ يَا بِنْتَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ ، السَّلَامُ عَلَيْنِكَ يَا بِنْتَ وَلِيِّ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْنِكَ يَا أُخْتَ وَلِيِّ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْنِكَ يَا عَمَّةَ وَلِيِّ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْنِكَ يَا بِنْتَ مُوسَى بْنَ جَعْفَرَ وَ رَحْمَةَ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ. السَّلَامُ عَلَيْنِكَ ، عَرَفَ اللَّهُ بَيْنَنَا وَ بَيْنَكُمْ فِي الْجَنَّةِ وَ حَشَرْنَا فِي زُمْرَتِكُمْ وَ أَوْرَدْنَا حَوْضَ نَبِيِّكُمْ وَ سَقَانَا بِكَاسِ جَدِّكُمْ مِنْ يَدِ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْكُمْ .

أَسْأَلُ اللَّهَ أَنْ يُرِينَا فِيكُمْ السُّرُورَ وَ الْفَرَجَ وَ أَنْ يَجْمَعَنَا وَ إِيَّاكُمْ فِي زُمْرَةِ جَدِّكُمْ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ أَنْ لَا يَسْلُبَنَا مَعْرِفَتَكُمْ إِنَّهُ وَلِيُّ قَدِيرٍ . اتَّقَرَّبُ إِلَيَّ اللَّهُ بِحُبِّكُمْ وَ الْبِرَّةِ مِنْ أَعْدَائِكُمْ وَ

التَّسْلِيمِ إِلَى اللَّهِ ، رَاضِيًا بِهِ غَيْرَ مُنْكَرٍ وَلَا مُسْتَكْبِرٍ ، وَعَلِيٌّ يَقِينٌ مَا آتَى بِهِ مُحَمَّدٌ وَبِهِ رَاضٍ ، نَطْلُبُ بِذَلِكَ وَجْهَكَ يَا سَيِّدِي اللَّهُمَّ وَرِضَاكَ وَالِدَارَ الْآخِرَةَ . يَا فَاطِمَةُ اشْفَعِي لِي فِي الْجَنَّةِ فَإِنَّ لَكَ عِنْدَ اللَّهِ شَأْنًا مِنَ الشَّأْنِ . اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَنْ تَخْتِمَ لِي بِالسَّعَادَةِ ، فَلَا تَسْلُبْ مِنِّي مَا أَنَا فِيهِ ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ . اللَّهُمَّ اسْتَجِبْ لَنَا وَتَقَبَّلْهُ بِكَرَمِكَ وَعِزَّتِكَ وَبِرَحْمَتِكَ وَعَافِيَتِكَ . وَصَلَّى اللَّهُ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَجْمَعِينَ وَسَلَّمَ تَسْلِيمًا يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ " .

ترجمه زیارتنامه حضرت معصومه سلام الله عليها

سلام بر آدم برگزیده خدا، سلام بر نوح پیامبر خدا، سلام بر ابراهیم دوست خاص خدا،

سلام بر موسی هم صحبت خدا، سلام بر عیسی روح خدا.

سلام بر تو ای رسول خدا، سلام بر تو ای بهترین خلق خدا، سلام بر تو ای برگزیده خدا،

سلام بر تو ای محمد بن عبدالله خاتم پیامبران. سلام بر تو ای امیرالمؤمنین علی بن ابیطالب

وصی رسول خدا، سلام بر تو ای فاطمه بزرگ بانوی زنان عالم، سلام بر شما ای دو سبط

پیغمبر رحمت و دو آقای جوانان اهل بهشت (یعنی حضرت امام حسن و امام حسین علیهما

السلام)، سلام بر تو ای علی بن الحسین ای آقای عبادت کنندگان و ای روشنی چشم اهل

بصیرت، سلام بر تو ای محمد بن علی شکافنده علم بعد از پیامبر، سلام بر تو ای جعفر بن

محمد صادق و نیکوکار و امین، سلام بر تو ای موسی بن جعفر ای روح پاک و مطهر،

سلام بر تو ای علی بن موسی ای (که نامت) رضا و (خدایت) از تو راضی شده است، سلام

بر تو ای امام محمد تقی، سلام بر تو ای امام علی النقی خیرخواه امت و امین اسرار الهی،

سلام بر تو ای حسن بن علی، سلام بر وصی بعد از امام حسن عسگری (یعنی امام زمان

علیه السلام). خداوند صلوات و درودت را بر نورت و چراغ (فروزان راهت) و ولی ولایت

و وصی وصیت و حجت تو بر خلقت بفرست.

سلام بر تو ای دختر رسول خدا، سلام بر تو ای دختر فاطمه و خدیجه، سلام بر تو ای

دختر امیرالمؤمنین، سلام بر تو ای دختر حسن و حسین، سلام بر تو ای دختر ولی خدا،

سلام بر تو ای خواهر ولی خدا، سلام بر تو ای عمه ولی خدا، سلام و رحمت و برکات

خدا بر تو ای دختر موسی بن جعفر.

سلام بر تو، خداوند ما و شما را در بهشت بیکدیگر شناسانده و ما را در زمره شما محشور

کند، و بر حوض جد شما وارد کرده از پیاله های جدتان بدست علی بن ابیطالب بنوشاند.

صلوات و درود خدا بر شما باد، از خداوند می خواهم سرور و فرج شما اهل بیت را (در

ظهور ولی عصر علیه السلام) بما بنمایاند، و ما و شما را در زمره جدتان محمد صلی الله

علیها و آله جمع کند و معرفت شما را از ما نگیرد که او صاحب اختیار ما و به هر کاری

قدرت دارد.

من با محبت شما و دوری از دشمنانتان و با تسلیم به خداوند و رضایت به او بدون انکار

چیزی و تکبر در موردی، و بر یقین و رضایت به آنچه حضرت محمد صلی الله علیها و آله

آورده است، به خداوند تقرب و نزدیکی می جویم.

ای سید من، ای خدای من، با دستورات پیامبر وجه و سوی و رضایت تو و آخرت را می

طلبیم.

ای فاطمه (معصومه) برای بهشت رفتن من (نزد خداوند) شفاعت کن، چرا که برای تو نزد

خداوند شأن و مقام بلندی است.

خداوند، از تو می خواهم که عاقبت مرا به سعادت ختم کنی، و آنچه من در اویم (ولایت

اهل بیت علیهم السلام) از من نگیری، که هیچ قوت و قدرتی جز بواسطه خداوند بلند مرتبه

بزرگ نخواهد بود.

خداوند، دعای ما را اجابت کن، و بکرم و عزت و به رحمت و عافیت خود از ما قبول

فرما.

و درود و سالم كامل خداوند بر حضرت محمد و تمام اهل بيت او، اي مهربان ترين و مهربانان.

از زائرين و خوانندگان گرامي تقاضاي دعاي خير دارم.

فهرست مصادر كتاب

آثار الحجه

العالم

احقاق الحق

الغدير

اسني المطالب

قم را بشناسيم

انوار المشعشين

كامل الزيارات

بحار الانوار

كشكول شيخ بهائي

تذکره الخواص

گنجينه آثار قم

تاريخ قم، تأليف ناصر الشريعة

اللؤلؤة الثمينه

ترجمه تاريخ قم

المائه منقبه

ثواب الاعمال

مجالس المؤمنين

درياي سخن، تأليف سقازاده تبريزي

مستدرک الوسائل

رياض الانساب و مجمع العقاب،

المسلسلات، تأليف جعفر بن احمد القمي

نسخه خطي كتابخانه سپهسالار تهران

مفاتيح الجنان

زندگاني حضرت معصومه، تأليف منصوري

منتهي الآمال

ناسخ التواريخ

زندگاني حضرت معصومه، تأليف سيد مهدي صفحي

نزّهه الابرار في نسب اولاد الائمه الاطهار

صحيفه الرضا

الوسائل

عيون اخبار الرضا

وسيله المعصوميه

(۱) — زندگاني حضرت معصومه، تأليف منصوري: ص ۷.

(۲) — وسيله المعصوميه: ص ۶۵، نزّهه الابرار في نسب اولاد الائمه الاطهار.

(۳) — وسيله المعصوميه: ص ۶۵، نزّهه الابرار في نسب اولاد الائمه الاطهار.

(۴) — منتهي الآمال: ص ۱۶۱.

- (۵) — زندگانی حضرت معصومه، تألیف منصوری: ص ۱۳، ریاض الانساب و مجمع الاعقاب، از نسخه های خطی کتابخانه سپهسالار تهران.
- (۶) — زندگانی حضرت معصومه، تألیف منصوری: ص ۱۳، ریاض الانساب و مجمع الاعقاب.
- (۷) — دریای سخن، تألیف سقزاده تبریزی.
- (۸) — عوالم: ج ۲۱ ص ۳۲۸ ح ۱.
- (۹) — دریای سخن، تألیف سقزاده تبریزی.
- (۱۰) — وسیله المعصومیه، ص ۶۶، البته این محاسبات طبق نقل تاریخ و آنچه بنظر صحیح تر می آید می باشد، ولی در هر صورت ادعای دلیل قطعی در این مورد غیر منطقی است.
- (۱۱) — عوالم: ج ۲۱ ص ۳۲۹.
- (۱۲) — منظور از عصمت پاکی حضرتش از گناه می باشد، نه آن عصمت که در مورد چهارده معصوم علیهم السلام منظور می شود و اختصاص به آنها دارد.
- (۱۳) — زندگانی حضرت معصومه، تألیف منصوری، ناسخ التواریخ.
- (۱۴) — عوالم: ج ۲۱ ص ۳۳۰ ح ۲، بحار: ج ۱۰۲ ص ۲۶۷ ح ۶، المستدرک: ج ۲ ص ۲۲۷ ح ۱.
- (۱۵) — عوالم: ج ۲۱ ص ۳۳۰ ح ۳.
- (۱۶) — عوالم: ج ۲۱، ص ۳۳۱، ثواب الاعمال: ص ۱۲۴ ح ۱، عیون اخبار الرضا: ج ۲ ص ۲۶۷ ح ۱، کامل الزیارات: ص ۳۲۴ ح ۱، الوسائل: ج ۱۰ ص ۴۵۱ ح ۱، مجالس المؤمنین.
- (۱۷) — عوالم: ج ۲۱ ص ۳۳۱ ح ۵.
- (۱۸) — عوالم: ج ۲۱ ص ۳۳۱ ح ۱.
- (۱۹) — زندگانی حضرت معصومه، تألیف منصوری: ص ۲۰، ناسخ التواریخ.
- (۲۰) — عوالم: ج ۲۱ ص ۳۳۰ ح ۱.
- (۲۱) — عوالم: ج ۲۱ ص ۳۳۱ ح ۵.
- (۲۲) — بحار: ج ۴۸ ب ۱۲ ح ۱، تذکره الخواص: ص ۳۵۱.
- (۲۳) — عوالم: ج ۱ ص ۳۵۳ ح ۲، صحیفه الرضا: ص ۱۷۲ — ۲۲۵ ح ۱۰۹.
- (۲۴) — عوالم: ج ۲۱ ص ۳۵۳ ح ۲، المائه منقبه ص ۹۱ ح ۵۷. احقاق الحق: ج ۶ ص ۲۸۲، الغدير ج ۱ ص ۱۹۷، اسنی المطالب: ص ۴۹.
- (۲۵) — عوالم: ج ۲۱ ص ۳۵۴ ح ۳، آثار الحجه: ج ۱ ص ۸ — ۹، اللؤلؤ الثمین ص ۲۱۷.
- (۲۶) — عوالم: ج ۲۱ ص ۳۵۲ ح ۱، المسلسلات، تألیف شیخ ابو محمد جعفر بن احمد القمی: ص ۱۰۸، بحار الانوار: ج ۶۸ ص ۷۶ ح ۱۳۶.
- (۲۷) — دریای سخن، تألیف سقزاده تبریزی.
- (۲۸) — زندگی حضرت معصومه، تألیف سید مهدی صفی، ص ۴۷.
- (۲۹) — وسیله المعصومیه: ص ۳۳. انوار المشعشین: ص ۲۱۶.
- (۳۰) — نقل از یکی از افراد صالح و موثق نزد مؤلف.
- (۳۱) — انوار المشعشین: ص ۲۱۲.
- (۳۲) — قصیده اثر طبع آیه الله وحیدی خراسانی دام ظلّه.
- (۳۳) — تاریخ قم: ص ۷۳، ترجمه تاریخ قم: ص ۲۱۳، بحار: ج ۶۰ ص ۲۱۹.
- (۳۴) — قم را بشناسیم: ص ۵۰.
- (۳۵) — تاریخ قم: ص ۷۶.

- (٣٦) – تاريخ قم: ص ٧٦.
- (٣٧) – تاريخ قم: ص ٧٦.
- (٣٨) – تاريخ قم: ص ٨١.
- (٣٩) – كتاب دريائي سخن تأليف آفائي سقزاده تبريزي.
- (٤٠) – تاريخ قم: ص ٧٧.
- (٤١) – عوالم: ج ٢١ ص ٣٢٩، بحار: ج ٦٠ ص ٢١٩.
- (٤٢) – بحار: ج ٦٠ ص ٢١٨ ح ٤٩.
- (٤٣) – بحار: ج ٦٠ ص ٢٢٨ ح ٦٣.
- (٤٤) – بحار: ج ٦٠ ص ٢١٥ ح ٣٢.
- (٤٥) – بحار: ج ٦٠ ص ٤٣.
- (٤٦) – بحار: ج ٦٠ ص ٢١٧ ح ٣٦.
- (٤٧) – ترجمة تاريخ قم: ص ٢١٤، كشكول شيخ بهائي: ج ١ ص ٢٠٧، گنجينه آثار قم:
ج ١ ص ٤٠٧.
- (٤٨) – تاريخ قم: ص ١١٣ تا ١٤١.
- (٤٩) – بحار الانوار: ج ١٠٢ ص ٢٦٦ ب ١ ح ٤.